

KONVENCIJA BR. 148

KONVENCIJA O ZAŠTITI RADNIKA OD PROFESIONALNIH RIZIKA U RADNOJ SREDINI, PROUZROKOVANIH ZAGAĐENJEM VAZDUHA, BUKOM I VIBRACIJOM

Generalna konferencija Međunarodne organizacije rada koju je u Ženevi sazvaio Administrativni savet Međunarodnog biroa rada, sastala se 1. juna 1977. godine na svom 63. zasedanju i

Upoznavši se s postojećim konvencijama i preporukama koje postoje i koje se odnose na ovu materiju, posebno sa Preporukom o zaštiti zdravlja radnika iz 1953, s Preporukom o službama medicine rada iz 1959, s Konvencijom i Preporukom o zaštiti mašina iz 1963, s Konvencijom o materijalnim naknadama u slučaju povreda na radnom mestu i profesionalnih bolesti iz 1964, s Konvencijom i Preporukom o higijeni (trgovine i kancelarije) iz 1964, s Konvencijom i Preporukom o benzolu iz 1971. i s Konvencijom i Preporukom o raku izazvanom obavljanjem profesije, iz 1974. godine, Pošto je odlučila da usvoji izvesne predloge koji se odnose na radnu sredinu kao što su atmosfersko zagađenje, buka i vibracije, koje predstavljaju četvrtu tačku dnevnog reda zasedanja,

Pošto je odlučila da se ovi predlozi formulišu u obliku međunarodne konvencije, usvojila je 20. juna 1977. Konvenciju o radnoj sredini (zagađenje vazduha, buka i vibracije) iz 1977. godine.

I. DEO OBLAST PRIMENE I DEFINICIJE

Član 1.

1. Ova konvencija se primenjuje na sve sektore privređivanja.
2. Zemlja članica koja ratifikuje ovu konvenciju može, posle konsultacija sa zainteresovanim predstavničkim organizacijama poslodavaca i radnika, ako one postoje, izuzeti od primene ove konvencije posebne grane privređivanja, ako njena primena prouzrokuje probleme znatnijeg obima.
3. Svaka zemlja članica koja ratifikuje ovu konvenciju treba da navede, u prvom izveštaju o njenoj primeni koji je dužna da podnese prema članu 22. Ustava MOR-a, one privredne grane koje su izuzetu shodno stavu 2. ovog člana, uz odgovarajuću argumentaciju, a u sledećim izveštajima da iznese podatke o stanju zakonodavstva i prakse koji se odnose na pomenute kategorije, navodeći pri tom u kojoj će meri biti primenjena ili predložena primena ove konvencije u odnosu na pomenute privredne grane.

Član 2.

1. Svaka zemlja članica, posle konsultovanja s predstavničkim organizacijama poslodavaca i radnika, ako one postoje, može odvojeno prihvatiti obaveze koje su predviđene ovom konvencijom u vezi sa:

- a) zagađenjem vazduha,
- b) bukom,
- c) vibracijama.

2. Zemlja članica koja ne prihvati obaveze predviđene ovom konvencijom za jednu ili više kategorija rizika, navešće to u svom ratifikacionom instrumentu i daće obrazloženje u prvom izveštaju o primeni Konvencije koji je dužna da podnese prema članu 22. Ustava MOR-a, a u naknadnim izveštajima izneće stanje svog zakonodavstva i prakse u pogledu kategorija rizika koje su predmet isključenja, navodeći, pri tom, u kojoj je meri ova konvencija primenjena ili predložena njena primena u odnosu na svaku kategoriju rizika.

3. Svaka zemlja članica koja prilikom ratifikacije nije prihvatila obaveze predviđene ovom konvencijom za sve kategorije rizika, dužna je da naknadno, kada bude smatrala da okolnosti to dozvoljavaju, obavesti generalnog direktora Međunarodnog biroa rada da prihvata obaveze predviđene ovom konvencijom za jednu ili više kategorija koje su prethodno bile izuzete.

Član 3.

U smislu ove konvencije:

- a) izraz "zagađenje vazduha" odnosi se na svaki vazduh koji je kontaminiran materijama štetnim za zdravlje ili opasnim na drugi način, bez obzira na njihovo agregatno stanje,
- b) izraz "buka" odnosi se na svaki zvuk koji bi mogao izazvati gubitak sluha ili koji šteti zdravlju ili je opasan na drugi način,
- c) izraz "vibracije" odnosi se na sve vibracije koje se prenose na ljudsko telo putem čvrstih struktura i koje su štetne za zdravlje ili opasne na drugi način.

II. DEO OPŠTE ODREDBE

Član 4.

1. Nacionalnim zakonodavstvom treba da se propiše da će u odgovarajućim slučajevima biti preduzete mere u samoj radnoj sredini kako bi se sprečili i ograničili profesionalni rizici usled zagađenja vazduha, buke i vibracija i radnici zaštitili od ovih rizika.
2. Odredbe o načinu primene propisanih mera mogu se usvojiti kao tehničke norme, zbirke praktičnih uputstava ili na drugi odgovarajući način.

Član 5.

1. Primenjujući odredbe ove konvencije, nadležni organ je dužan da deluje u saradnji sa najrepresentativnijim zainteresovanim organizacijama poslodavca i radnika.
2. Predstavnici poslodavaca i radnika biće uključeni u razradu odredaba i mera koje budu propisane shodno članu 4.
3. Između poslodavaca i radnika treba da se uspostavi što tešnja saradnja na svim nivoima, radi primene mera propisanih na osnovu ove konvencije.
4. Predstavicima poslodavaca i radnika odnosno preduzeća biće omogućeno da prate inspektore prilikom kontrole primene mera koje su propisane shodno ovoj konvenciji, osim ako inspektori ne budu smatrali da to može da omete efikasnost kontrole.

Član 6.

1. Poslodavci su dužni da primenjuju propisane mere.
2. Kad god dva ili više poslodavaca istovremeno preduzimaju aktivnosti na istom radnom mestu, njihova je dužnost da sarađuju na primeni propisanih mera, pri čemu se ne umanjuje odgovornost pojedinih poslodavaca za zdravlje i bezbednost radnika koje

zapošljavaju. Nadležni organ će u odgovarajućim slučajevima propisati na koji način će se ostvariti ova saradnja.

Član 7.

1. Radnici su dužni da poštuju propise o bezbednosti koji se odnose na sprečavanje i ograničavanje profesionalnih rizika usled zagađenja vazduha, buke ili vibracija na radnim mestima i zaštitu od tih rizika.
2. Radnici ili njihovi predstavnici imaju pravo da podnesu predloge, dobijaju obaveštenja i potrebnu obuku da bi obezbedili zaštitu od profesionalnih rizika usled zagađenja vazduha, buke ili vibracija u radnoj sredini.

III. DEO PREVENTIVNE I ZAŠTITNE MERE

Član 8.

1. Nadležni organ je dužan da utvrdi kriterijume koji će omogućiti da se definišu rizici izlaganja zagađenju vazduha, buci ili vibracijama na radnom mestu i da, polazeći od tih kriterijuma, odredi granice tog izlaganja.
2. Prilikom razrade kriterijuma i određivanja granica izlaganja, nadležni organ je dužan da vodi računa o mišljenju stručnih lica koja imaju najrepresentativnije zainteresovane organizacije poslodavaca i radnika.
3. Kriterijumi i granice izlaganja moraju se utvrđivati, upotpunjavati i revidirati u redovnim vremenskim razmacima, u svetlu novih saznanja i podataka, kako domaćih tako i međunarodnih, vodeći računa, koliko je to moguće, o svakom povećanju profesionalnih rizika do kojih dolazi zbog izlaganja većem broju škodljivih faktora na radnom mestu.

Član 9.

Na radnom mestu treba, koliko je moguće, da bude otklonjen svaki rizik usled zagađenosti vazduha, buke i vibracija:

- a) tehničkim merama koje se primenjuju na nova postrojenja i na nove postupke prilikom projektovanja ili postavljanja, ili tehničkim dodatnim sredstvima koja se stavljaju na postojeća postrojenja ili se koriste u postupcima, a kada to nije moguće,
- b) dopunskim merama u organizaciji rada.

Član 10.

Ako se merama donetim na osnovu člana 9. ne postigne smanjenje zagađenosti vazduha, buke i vibracija na radnom mestu do granica utvrđenih shodno [članu 8](#), poslodavac je dužan da obezbedi i održava odgovarajuću individualnu zaštitnu opremu. Poslodavac ne može tražiti od radnika da radi bez individualne zaštitne opreme predviđene ovim članom.

Član 11.

1. Stanje zdravlja radnika koji su izloženi ili mogu biti izloženi profesionalnim rizicima usled zagađenja vazduha, buke ili vibracija na radnom mestu treba da se kontroliše u odgovarajućim vremenskim razmacima, u uslovima i na način koji utvrđuje nadležni organ. Kontrola se sastoji od lekarskog pregleda koji se obavlja pre zaposlenja i

periodičnih pregleda, pod uslovima koje određuje nadležni organ.

2. Kontrola predviđena u stavu 1. ovog člana treba da bude besplatna za radnika.

3. Kada se radniku, na mestu koje je izloženo zagađenosti vazduha, buci ili vibracijama, ne preporučuje duži rad iz zdravstvenih razloga, moraju se preduzeti sve mere, u skladu sa domaćom praksom i uslovima, da se on premesti na neko drugo prikladno mesto ili da mu se obezbedi isti dohodak u vidu primanja iz fondova socijalnog osiguranja ili na neki drugi način.

4. Mere donete radi sprovođenja ove konvencije ne smeju se nepovoljno odraziti na prava radnika utvrđena zakonskim propisima o socijalnoj bezbednosti ili socijalnom osiguranju.

Član 12.

O korišćenju postupaka, materija, mašina i opreme, koje određuje nadležni organ, a koje podrazumeva izlaganje radnika profesionalnim rizicima usled zagađenja vazduha, buke ili vibracija na radnom mestu, nadležni organ mora biti obavešten, a on će, u zavisnosti od slučaja, odobriti takvo korišćenje pod propisanim uslovima ili će ga zabraniti.

Član 13.

Sva zainteresovana lica:

a) treba, na odgovarajući prikladan način da budu obaveštena o profesionalnim rizicima do kojih može doći na radnom mestu usled zagađenja vazduha, buke ili vibracija,

b) treba da dobiju odgovarajuća uputstva o raspoloživim sredstvima za sprečavanje, ograničavanje i za zaštitu od ovih rizika.

Član 14.

Imajući u vidu nacionalne uslove i mogućnosti, preduzimaće se mere radi podsticanja istraživanja u oblasti sprečavanja i ograničavanja rizika usled zagađivanja vazduha, buke i vibracija u radnim sredinama.

IV DEO MERE ZA OBEZBEĐENJA PRIMENE

Član 15.

Na način i pod uslovima koje odredi nadležni organ, poslodavac je dužan da imenuje nadležno lice, ili da se koristi nadležnim spoljnim službama, ili službom koja opslužuje više preduzeća, koji će se baviti sprečavanjem ili ograničavanjem zagađenja vazduha, buke i vibracija na radnom mestu.

Član 16.

Svaka zemlja članica dužna je da:

a) putem zakonodavstva ili na drugi način, u skladu sa domaćom praksom i uslovima, preduzme neophodne mere, uključujući i odgovarajuće sankcije radi sprovođenja odredaba ove konvencije,

b) obezbedi odgovarajuće inspeksijske službe radi nadzora nad primenom odredaba ove konvencije ili da utvrdi da se stvarno vrši odgovarajuća inspekcija.

V. DEO ZAVRŠNE ODREDBE

Član 17.

Formalna ratifikacija ove konvencije saopštava se generalnom direktoru Međunarodnog biroa rada, koji će je registrovati.

Član 18.

1. Ova konvencija je obavezna samo za one članice Međunarodne organizacije rada čiju je ratifikaciju registrovao generalni direktor.
2. Konvencija stupa na snagu dvanaest meseci pošto generalni direktor registruje ratifikacije dve članice.
3. Posle toga, ova konvencija stupa na snagu, za svaku zemlju članice, po isteku dvanaest meseci od registrovanja njene ratifikacije.

Član 19.

1. Svaka zemlja članica koja ratifikuje ovu konvenciju može se, po isteku desetogodišnjeg perioda od njenog prvobitnog stupanja na snagu, otkazati u celini ili u odnosu na jednu ili više kategorija rizika pomenutih u [Članu 2](#), aktom koji se dostavlja generalnom direktoru Međunarodnog biroa rada koji ga registruje. Otkaz stupa na snagu po isteku godine dana od registracije akta o otkazivanju.
2. Za zemlju članicu koja je ratifikovala ovu konvenciju i koja u roku od godinu dana po isteku desetogodišnjeg perioda pomenutog u prethodnom stavu ne koristi pravo otkaza predviđeno ovim članom, ova konvencija je obavezna za jedan desetogodišnji period, a posle toga moći će da se otkáže po isteku svakog desetogodišnjeg perioda, pod uslovima predviđenim u ovom članu.

Član 20.

1. Generalni direktor Međunarodnog biroa rada obaveštava sve članove Međunarodne organizacije rada o registrovanju svih ratifikacija i otkaza koje mu dostavljaju članice Organizacije.
2. Obaveštavajući članice Organizacije o registrovanju druge ratifikacije koja mu se dostavlja, generalni direktor će skrenuti pažnju članicama Organizacije na datum stupanja ove konvencije na snagu.

Član 21.

Generalni direktor Međunarodnog biroa rada saopštava generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija, u cilju registrovanja u skladu sa članom 102. Povelje Ujedinjenih nacija, sve podatke o svim ratifikacijama i otkazima koje je registrovao u skladu sa prethodnim članovima.

Član 22.

Kad god to smatra nužnim, Administrativni savet Međunarodnog biroa rada podnosi Generalnoj konferenciji izveštaj o primeni ove konvencije i razmatra da li je potrebno na dnevni red konferencije staviti pitanja njene potpune ili delimične revizije.

Član 23.

1. U slučaju da Konferencija usvoji novu konvenciju kojom se ova konvencija potpuno ili delimično revidira i ako novom konvencijom nije drukčije predviđeno:

a) ratifikacija od strane jedne članice nove konvencije kojom se vrši revizija, samim tim, bez obzira na [član 19.](#) povlači trenutni otkaz ove konvencije, pod uslovom da je nova konvencija kojom se vrši revizija stupila na snagu,

b) onog dana kada nova konvencija kojom se vrši revizija stupi na snagu, ova konvencija prestaje da bude otvorena članicama za ratifikaciju.

2. Ova konvencija će u svakom slučaju ostati na snazi u svom sadašnjem obliku i sadržaju za one članice koje su je ratifikovale a nisu ratifikovale konvenciju kojom se vrši revizija.

Član 24.

Tekstovi ove konvencije na francuskom i engleskom jeziku su jednako punovažni. Tekst ove konvencije je autentičan tekst, koji je propisno usvojila Generalna konferencija Međunarodne organizacije rada, na 63. zasedanju, održanom i zaključenom 22. juna 1977. godine.

U potvrdu čega su potpisali 27. juna 1977. godine

Predsednik Konferencije

Amedume, J.K.M, s.r.

Generalni direktor Međunarodnog biroa rada,

Francis Blanchard, s.r.

Tekst ove konvencije verodostojna je kopija teksta koji su svojim popisima autorizovali predsednik Međunarodne konferencije rada i generalni direktor Međunarodnog biroa rada.

Potvrđuje se da je kopija verodostojna i potpuna,

Za generalnog direktora Međunarodnog biroa rada